

Gálfi Emőke (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): *A kolozsvári és a gyulafehérvári ötvösök viszálya a 16. század végén*

Gyulafehérvár mezővárosi társadalmának már a középkor végén is jelentős részét alkotta a kézművesek által képviselt réteg. A 15. század végén keletkezett oklevelek, amelyek a mezőváros és az erdélyi káptalan viszályáról szólnak, erre a városi rétegre nézve is nyújtanak némi tájékoztatást, és a fejlődés mértékére mindenekelőtt a szakmák differenciáltságából következtethetünk. Mindezek ellenére úgy tűnik, hogy az egyes mesterségek képviselőit tömörítő céhek a fejedelmi székvárosban, bizonyára az udvar jelenlétének is köszönhetően, csupán a 16. század végén jöttek létre. A céhek sorában minden jel szerint az első a mészárosoké volt. Céhlevelük 1596-ból származik, s ez nem tekinthető véletlennek, hiszen a mezőváros vezető rétegében, nevük alapján igen jelentős szerepük volt a mészárosoknak, közülük került ki sok esetben a város főbírája is.

Számuk alapján talán nem, de tehetős voltuk miatt annál jelentősebb szerepük volt Gyulafehérvár polgári társadalmában az ötvösöknek. A középkor végi adatok alapján elmondható, hogy a püspöki udvar maga is foglalkoztatott ötvösöket, azonban szerepük a fejedelmi udvar megtelepedése következtében nőtt meg. Az előzetes kutatások azt mutatják, hogy a gyulafehérvári ötvösök sokáig a kolozsvári ötvöscéh tagjaiként munkálkodtak, ezt az 1561-ben született kolozsvári mesterek szabályzata lehetővé tette. A gyulafehérvári fejedelmi udvar igényeinek megfelelően azonban a székvárosban élő mesterek száma is növekedett, akik érdekeik érvényesítése céljából létrehozták saját céhüket, egyben kiváltak a kolozsvári ötvöscéhből. E lépés hosszan tartó viszályok forrása lett a továbbiakban. Előadásunkban e viszály állomásait és annak lezárását fogjuk tárgyalni, ugyanakkor, reményeink szerint, a fejedelmi székváros kézműves társadalmának az elitjéhez tartozó, ötvösök által képviselt réteget is vizsgálódás tárgyává tesszük.